

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ

॥ ಷೋಡಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

|| ಷೋಡಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ||

ಶ್ರೀರಾಮಾಯ ಸೋಪಾಲಂಭಂ ಪ್ರತಿವಚನಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸ್ವಸತೀತ್ವಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಂ
ಸೀತಾಯಾ ಅಗ್ನೌ ಪ್ರವೇಶಃ

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ವೈದೇಹೀ ಪರುಷಂ ರೋಮಹರ್ಷಣಂ |
ರಾಘವೇಣ ಸರೋಷೇಣ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರವ್ಯಥಿತಾಭವತ್ || 6.116.1 ||

ಸಾ ತದಾಶ್ರುತಪೂರ್ವಂ ಹಿ ಜನೇ ಮಹತಿ ಮೈಥಿಲೀ |
ಶ್ರುತ್ವಾ ಭರ್ತುರ್ವಚೋ ಘೋರಂ ಲಜ್ಜಯಾವನತಾಭವತ್ || 6.116.2 ||

ಪ್ರವಿಶಂತೀವ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಸ್ವಾನಿ ಸಾ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ |
ವಾಕ್ಯರೈಸ್ತೈಃ ಸಶಲ್ಯೇವ ಭೃಶಮಶ್ರೂಣ್ಯವರ್ತಯತ್ || 6.116.3 ||

ತತೋ ಬಾಷ್ಟಪರಿಕ್ಲಿನ್ನಂ ಪ್ರಮಾರ್ಜಂತೀ ಸ್ವಮಾನನಂ |
ಶನೈರ್ಗದ್ಗದಯಾ ವಾಚಾ ಭರ್ತಾರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ || 6.116.4 ||

ಕಿಂ ಮಾಮಸದೃಶಂ ವಾಕ್ಯಮೀದೃಶಂ ಶ್ರೋತ್ರದಾರುಣಂ |
ರೂಕ್ಷಂ ಶ್ರಾವಯಸೇ ವೀರ ಪ್ರಾಕೃತಃ ಪ್ರಾಕೃತಾಮಿವ || 6.116.5 ||

ನ ತಥಾಸ್ಮಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ಮಾಮವಗಚ್ಛಸಿ |
ಪ್ರತ್ಯಯಂ ಗಚ್ಛ ಮೇ ಸ್ವೇನ ಚಾರಿತ್ರೀಣೈವ ತೇ ಶಪೇ || 6.116.6 ||

ಪೃಥಕ್ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪ್ರಚಾರೇಣ ಜಾತಿಂ ತ್ವಂ ಪರಿಶಂಕಸೇ |
ಪರಿತ್ಯಜೈನಾಂ ಶಂಕಾಂ ತು ಯದಿ ತೇಽಹಂ ಪರೀಕ್ಷಿತಾ || 6.116.7 ||

ಯದಹಂ ಗಾತ್ರಸಂಸ್ಪರ್ಶಂ ಗತಾಸ್ಮಿ ವಿವಶಾ ಪ್ರಭೋ |
ಕಾಮಕಾರೋ ನ ಮೇ ತತ್ರ ದೈವಂ ತತ್ರಾಪರಾಧ್ಯತಿ || 6.116.8 ||

ಮದಧೀನಂ ತು ಯತ್ ತನ್ನೇ ಹೃದಯಂ ತ್ವಯಿ ವರ್ತತೇ |
ಪರಾಧೀನೇಷು ಗಾತ್ರೇಷು ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮ್ಯನೀಶ್ವರೀ || 6.116.9 ||

ಸಹ ಸಂವೃದ್ಧಭಾವೇನ ಸಂಸರ್ಗೇಣ ಚ ಮಾನದ |
ಯದಿ ತೇಽಹಂ ನ ವಿಜ್ಞಾತಾ ಹತಾ ತೇನಾಸ್ಮಿ ಶಾಶ್ವತಂ || 6.116.10 ||

ಪ್ರೇಷಿತಸ್ತೇ ಮಹಾವೀರೋ ಹನುಮಾನವಲೋಕಕಃ |
ಲಂಕಾಸ್ಥಾಹಂ ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ ಕಿಂ ತದಾ ನ ವಿಸರ್ಜಿತಾ || 6.116.11 ||

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ವಾನರಸ್ಯಾಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಸಮನಂತರಂ |
ತ್ವಯಾ ಸಂತೃಕ್ತಯಾ ವೀರ ತ್ಯಕ್ತಂ ಸ್ಯಾಜ್ಜೀವಿತಂ ಮಯಾ || 6.116.12 ||

ನ ವೃಥಾ ತೇ ಶ್ರಮೋಽಯಂ ಸ್ಯಾತ್ ಸಂಶಯೇ ನ್ಯಸ್ಯ ಜೀವಿತಂ |
ಸುಹೃಜ್ಜನಪರಿಕ್ಷೇಶೋ ನ ಚಾಯಂ ವಿಫಲಸ್ತವ || 6.116.13 ||

ತ್ವಯಾ ತು ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ರೋಷಮೇವಾನುವರ್ತತಾ |
ಲಘುನೇವ ಮನುಷ್ಯೇಣ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಮೇವ ಪುರಸ್ಕೃತಂ || 6.116.14 ||

ಅಪದೇಶೇನ ಜನಕಾನ್ನೋತ್ಪತ್ತಿವಸುಧಾತಲಾತ್ |
ಮಮ ವೃತ್ತಂ ಚ ವೃತ್ತಜ್ಞ ಬಹು ತೇ ನ ಪುರಸ್ಕೃತಂ || 6.116.15 ||

ನ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತಃ ಪಾಣಿರ್ಬಾಲ್ಯೇ ಮಮ ನಿಪೀಡಿತಃ |
ಮಮ ಭಕ್ತಿಶ್ಚ ಶೀಲಂ ಚ ಸರ್ವಂ ತೇ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತಂ || 6.116.16 ||

ಇತಿ ಬ್ರುವಂತೀ ರುದತೀ ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದಭಾಷಿಣೀ |
ಉವಾಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಸೀತಾ ದೀನಂ ಧ್ಯಾನಪರಾಯಣಂ || 6.116.17 ||

ಚಿತಾಂ ಮೇ ಕುರು ಸೌಮಿತ್ರೇ ವ್ಯಸನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಭೇಷಜಂ |
ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದೋಪಹತಾ ನಾಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ || 6.116.18 ||

ಅಪ್ರೀತೇನ ಗುಣೈರ್ಭರ್ತ್ರಾ ತ್ಯಕ್ತಾಯಾ ಜನಸಂಸದಿ |
ಯಾ ಕ್ಷಮಾ ಮೇ ಗತಿರ್ಗಂತುಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯೇ ಹವ್ಯವಾಹನಂ || 6.116.19 ||

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ವೈದೇಹ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪರವೀರಹಾ |
ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನೋ ರಾಘವಂ ಸಮುದೈಕ್ಷತ || 6.116.20 ||

ಸ ವಿಜ್ಞಾಯ ಮನಶ್ಚಂದಂ ರಾಮಸ್ಯಾಕಾರಸೂಚಿತಂ |
ಚಿತಾಂ ಚಕಾರ ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಮತೇ ರಾಮಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್ || 6.116.21 ||

ನಹಿ ರಾಮಂ ತದಾ ಕಶ್ಚಿತ್ ಕಾಲಾಂತಕಯಮೋಪಮಂ |
ಅನುನೇತುಮಥೋ ವಕ್ತುಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ವಾಪ್ಯಶಕತ್ ಸುಹೃತ್ || 6.116.22 ||

ಅಧೋಮುಖಂ ಸ್ಥಿತಂ ರಾಮಂ ತತಃ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ |
ಉಪಾವರ್ತತ ವೈದೇಹೀ ದೀಪ್ಯಮಾನಂ ಹುತಾಶನಂ || 6.116.23 ||

ಪ್ರಣಮ್ಯ ದೈವತೇಭ್ಯಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ಮೈಥಿಲೀ |
ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಪುಟಾ ಚೇದಮುವಾಚಾಗ್ನಿಸಮೀಪತಃ || 6.116.24 ||

ಯಥಾ ಮೇ ಹೃದಯಂ ನಿತ್ಯಂ ನಾಪಸರ್ಪತಿ ರಾಘವಾತ್ |
ತಥಾ ಲೋಕಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷೀ ಮಾಂ ಸರ್ವತಃ ಪಾತು ಪಾವಕಃ || 6.116.25 ||

ಯಥಾ ಮಾಂ ಶುದ್ಧಚಾರಿತ್ರಾಂ ದುಷ್ಟಾಂ ಜಾನಾತಿ ರಾಘವಃ |
ತಥಾ ಲೋಕಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷೀ ಮಾಂ ಸರ್ವತಃ ಪಾತು ಪಾವಕಃ || 6.116.26 ||

ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಯಥಾ ನಾತಿಚರಾಮ್ಯಹಂ |
ರಾಘವಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಂ ತಥಾ ಮಾಂ ಪಾತು ಪಾವಕಃ || 6.116.27 ||

ಆದಿತ್ಯೋ ಭಗವಾನ್ ವಾಯುರ್ದಿಶಶ್ಚಂದ್ರಸ್ತಥೈವ ಚ |
ಅಹಶ್ಚಾಪಿ ತಥಾ ಸಂದೈ ರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀ ತಥಾ |
ಯಥಾನೈಽಪಿ ವಿಜಾನಂತಿ ತಥಾ ಚಾರಿತ್ರಸಂಯುತಾಂ || 6.116.28 ||

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ವೈದೇಹೀ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಹುತಾಶನಂ |
ವಿವೇಶ ಜ್ವಲನಂ ದೀಪ್ತಂ ನಿಃಶಂಕೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ || 6.116.29 ||

ಜನಶ್ಚ ಸುಮಹಾಂಸ್ತತ್ರ ಬಾಲವೃದ್ಧಸಮಾಕುಲಃ |
ದದರ್ಶ ಮೈಥಿಲೀಂ ದೀಪ್ತಾಂ ಪ್ರವಿಶಂತೀಂ ಹುತಾಶನಂ || 6.116.30 ||

ಸಾ ತಪ್ತನವಹೇಮಾಭಾ ತಪ್ತಕಾಂಚನಭೂಷಣಾ |
ಪಪಾತ ಜ್ವಲನಂ ದೀಪ್ತಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧೌ || 6.116.31 ||

ದದೃಶುಸ್ತಾಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀಂ ಪತಂತೀಂ ಹವ್ಯವಾಹನಂ |
ಸೀತಾಂ ಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣಿ ರುಕ್ಮವೇದಿನಿಭಾಂ ತದಾ || 6.116.32 ||

ದದೃಶುಸ್ತಾಂ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ಪ್ರವಿಶಂತೀಂ ಹುತಾಶನಂ |
ಋಷಯೋ ದೇವಗಂಧರ್ವಾ ಯಜ್ಞೇ ಪೂರ್ಣಾಹುತೀಮಿವ || 6.116.33 ||

ಪ್ರಚುಕ್ರುಶುಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹವ್ಯವಾಹನೇ |
ಪತಂತೀಂ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂ ಮಂತ್ರೈರ್ವಸೋಧಾರಾಮಿವಾಧ್ವರೇ || 6.116.34 ||

ದದೃಶುಸ್ತಾಂ ತ್ರಯೋ ಲೋಕಾ ದೇವಗಂಧರ್ವದಾನವಾಃ |
ಶಪ್ತಾಂ ಪತಂತೀಂ ನಿರಯೇ ತ್ರಿದಿವಾದ್ ದೇವತಾಮಿವ || 6.116.35 ||

ತಸ್ಯಾಮಗ್ನಿಂ ವಿಶಂತ್ಯಾಂ ತು ಹಾಹೇತಿ ವಿಪುಲಃ ಸ್ವನಃ |
ರಕ್ಷಸಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಚ ಸಂಬಭೂವಾದ್ಭೂತೋಪಮಃ || 6.116.36 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ
ಷೋಡಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ||